

stukje en weer een stukje. Het leek me een eindelooze tocht, een eindelooze arbeid, als van een slaaf in een tredmolen, tot opeens, en wel zóó plotseling dat mijn bloed er van stil stond, er vóór mij geen grond meer was, maar een peillooze diepte, een gat zonder bodem, een wand die loodrecht afdaalde zonder einde. En in die diepte zag ik dikke rookkolommen zich omhoog wervelen en hoorde ik dof-dreunende knallen elkaar regelmatig opvolgen; de loodrechte wanden dreunden en brulden elken slag honderdvoudig na. Toen, voor een oogenblik, bekroop me devrees dat die scherpe kam van losse stenen, waarop ik was aangeland, af zou brokkelen; dan zou er onder mij geen steun meer zijn en ik zou naar beneden storten. Voorzichtig ging ik daarom zitten met één been in, en één been buiten dat onheilspellende gat.

Volgens mijn meening daalde de schoorsteen, op den rand waarvan ik toen zat, af minstens tot een eind onder de oppervlakte van het Batoer-meer, aan den voet van den vulkaan, daar de dampkolommen die er voortdurend uit opstegen, zeker wel hun

ontstaan hadden te danken aan het water van dat meer, dat gestadig door den bodem in den krater sijpelt. De schoorsteen of schacht dien ik boven een 150 meter wijd acht, was dan over de 900 meter diep! In den loop der laatste jaren moet de scherpe kra-

terrand allengs zijn afgebrokkeld en voor een groot deel naar binnen toe zijn ingestort, wat ten laatste de verstopping van de krateropening ten gevolge moet hebben gehad.

Ook den Goe-noeng Abang heb ik beklommen (3 November 1906). Het bovenste gedeelte van dezen berg (\pm 2200 meter hoog) was heel steil en daardoor wel lastig te beklimmen. De zijde aan het meer was één, bijna loodrechte wand. Het leek me toen al een raadsel dat zoo'n duizelingwekkend hooge bergwand kon blijven staan. Het is dan ook niet te verwonderen dat door het

IN DE HUISDEUR. FOTO DR. G. KRAUSE.

schudden en beven van den Batoer, ook deze wand is ingestort. Volgens de berichten toch zijn daarvan zulke geweldige stukken in het meer gegleden, dat het water gestegen is en de oevers verlegd zijn. In den top moet reeds op verren afstand een groote kloof zichtbaar zijn die vóór de ramp niet bestond.